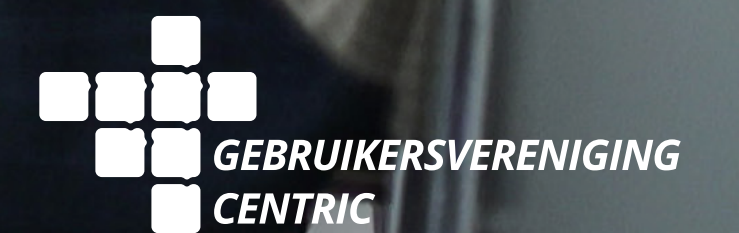

Op zoek naar houvast

Strategische conferentie 2024

Gebruikersvereniging Centric

Centric

Samen op zoek naar houvast in onrustige tijden. Dat is het thema van de Strategische GV Conferentie 2024. De conclusie tijdens deze jaarlijkse bijeenkomst van managers en bestuurders van de Gebruikersvereniging Centric en Centric: houvast krijg je door de krachten te bundelen.

Krachten bundelen door nog veel meer dan nu samen op te trekken. Met gemeenten, leveranciers, koepels als de VNG en andere gebruikersverenigingen. Een mooie illustratie van deze samenwerking is dat een vertegenwoordiger van de Gebruikersvereniging Pinkroccade Local Government aanwezig is op de conferentie.

Anders dan voorgaande jaren, is het aantal genodigden voor deze editie bewust klein gehouden, vertelt dagvoorzitter Mark Bressers, directeur-bestuurder van de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa): *“Op de agenda staan twee strategische onderwerpen, die we samen willen uitdiepen. In een kleiner gezelschap kunnen we beter het gesprek met elkaar voeren.”* Voorzitter van de Gebruikersvereniging (GV) Centric, Sebastiaan van 't Erve, tevens burgemeester van Lochem, benadrukt het belang van samenwerking: *“Er is internationaal en nationaal grote druk, die we als gemeenten zeker voelen. Het gaat er nu om dat we samen praktische stappen zetten. Doen waar we in Nederland al eeuwen goed in zijn, namelijk er samen uit komen.”*

Ik heb er vertrouwen in dat we nu met Centric vanuit rustiger vaarwater kunnen bouwen aan de toekomst.

Sebastiaan van 't Erve

Rustiger vaarwater

Centric heeft zelf onrustige tijden achter de rug, waar nu een eind aan is gekomen met de nieuwe eigenaar, een consortium van bedrijven waarin Imker Capital Partners een meerderheidsbelang heeft. Maarten Hillenaar, directeur Centric Public Sector Solutions: *“Dat zij de juiste partij zijn, wordt voor ons elke dag bevestigd. De nieuwe eigenaar heeft kennis van onze markt en gaat voor de lange termijn.”* Van 't Erve zegt het bijzonder te vinden dat de GV bij het overnameproces betrokken was: *“Dat maken we niet vaak mee. Als overheid hebben we een betrouwbare partner nodig en ik vond het geruststellend dat ik die indruk kreeg van de nieuwe eigenaar. Ik heb er vertrouwen in dat we nu met Centric vanuit rustiger vaarwater kunnen bouwen aan de toekomst.”* Hillenaar sluit af met zijn doel voor deze conferentie: *“Waar ik naar op zoek ben, is meer en vooral betere samenwerking tussen het bedrijfsleven en de gemeentelijke overheid. Het helpt als we elkaar op een gemeenschappelijk belang vinden en zo samen stappen kunnen zetten.”*

Digitale soevereiniteit

Op de conferentie staan twee thema's centraal: digitale soevereiniteit en Common Ground. In kleine groepen worden deze thema's uitgediept, waarna een plenaire terugkoppeling volgt. Van 't Erve leidt het eerste thema in: *“Digitale soevereiniteit gaat over meer dan onafhankelijkheid en gaat verder dan de vraag waar onze dataservers staan. Het is veel breder dan dat, want IT is onze ruggengraat. Zonder IT gebeurt er niks.”*

Digitale soevereiniteit gaat erom of de overheid de kennis en kunde heeft om haar dienstverlening voort te zetten in geval van een incident, vertelt Van 't Erve. *“Het gaat ook om standaardiseren, om slimmer en daardoor goedkoper gezamenlijk inkopen en samen oplossingen vinden voor het personeelstekort.”* De staatssecretaris pleit voor meer centrale regie bij de digitalisering van de overheid en daar sluit dit bij aan, zegt Van 't Erve: *“Ik zie het streven naar digitale soevereiniteit als een kans, om niet meer zoals voorheen onze bestaande processen te automatiseren, maar om ons werk echt op een andere manier te organiseren en te digitaliseren. Het ravijnjaar komt eraan, hopelijk vinden we op deze wijze oplossingen die ons verder helpen. De geopolitieke context en de arbeidsmarkt dwingen ons tot verandering.”*

Legacy heeft nog steeds veel voordelen, maar het is niet de toekomst.

Dieneke Schouten

Voorkom te grote afhankelijkheid

Alle aspecten van digitale soevereiniteit komen voorbij in de groepsgesprekken. De grote afhankelijkheid van big techbedrijven komt aan bod, met name de afhankelijkheid van Microsoft. Want niet alleen is bij bijna elke gemeente de kantoorautomatisering van dit bedrijf, ook Centric gebruikt Microsoftoplossingen, onder meer voor haar SaaS-oplossingen. Het is belangrijk om in de cloudstrategie rekening te houden met het voorkomen van te grote afhankelijkheid, zo is een conclusie. In het algemeen zou het goed zijn als gemeenten principes formuleren waaraan IT-leveranciers moeten voldoen, ook als dat betekent dat je daarmee bepaalde leveranciers uitsluit. Het is belangrijk dat gemeenten en andere overheden gezamenlijk principes formuleren, want dan staan zij sterker in de IT-markt, wordt geconcludeerd.

Van persoon naar organisatie

De overheid staat voor een grote uitdaging in het moderniseren van haar IT-landschap. **‘Er is niks mis met legacy’** is een stelling die wordt behandeld. Dat wordt deels bevestigd, want legacy functioneert goed voor veel processen. Tegelijkertijd nemen de risico’s van het gebruik toe. Dieneke Schouten, directeur Operatie van Centric, deelt de conclusie uit haar groep: *“Legacy heeft nog steeds veel voordelen, maar het is niet de toekomst.”* Modernisering is nodig, en ook hier wordt het belang van samenwerking benadrukt. *“We zullen samen, opdrachtgever en opdrachtnemer, de koers van die modernisering moeten bepalen. En de investeringen gezamenlijk dragen,”* concludeert Van ’t Erve. Een andere groep boog zich over hoe die samenwerking het beste vormgegeven kan worden. Een conclusie: verbreed de goede relaties die er nu al vaak zijn op persoonlijk vlak, naar goede relaties tussen organisaties. Dat is nodig om de bestaande consensus over het einddoel, te vertalen naar de praktische stappen die gezet moeten worden om dat doel te bereiken.

Common Ground

Common Ground is het tweede thema dat wordt uitgediept op deze strategische conferentie. Een conclusie: ook voor het realiseren van de ambities van Common Ground is vergaande samenwerking nodig.

“We dragen als Centric bij aan Common Ground, en we zijn het eens met de uitgangspunten. Met de gesprekken die we hier vandaag voeren, hoop ik dat we de probleemstelling waar Common Ground een antwoord op wil geven, helderder krijgen,” zegt Hillenaar in zijn introductie op dit thema. Dat Common Ground over een brede ontwikkeling gaat, wordt duidelijk in de groepsgesprekken. Uiteenlopende onderwerpen komen voorbij, van aanbestedingen tot standaardisatie. Gezamenlijk aanbesteden lijkt een goede manier om kosten te besparen en meer kwaliteit in te kopen, zo is een conclusie. Een aantal belangrijke randvoorwaarden wordt besproken, zoals standaardisatie zodat gemeenten hetzelfde aan de markt uitvragen. Het geld en de tijd die gemeenten én leveranciers besparen doordat ze niet meer elk voor zich een aanbesteding hoeven te doen, kunnen zij besteden aan innovatie, zo wordt gesteld.

| Elsbeth Stiekema

Minicompetitie

Als je meer gezamenlijk inkoop, dan loop je het risico dat er onvoldoende innovatie in de markt overblijft. Want als alle gemeenten langjarig kiezen voor één leverancier, dan blijven er weinig andere leveranciers over. Er moeten dan ook altijd meerdere aanbieders per domein zijn. De keuze voor een partij maak je vervolgens via een minicompetitie, waarin gemeenten kunnen kiezen uit een aantal, tijdens de aanbesteding geselecteerde leveranciers. Je doet daarmee ook recht aan het feit dat het bij een aanbesteding niet alleen gaat om het beste product tegen de scherpste prijs, maar ook om het kiezen van een leverancier waarmee je een partnerschap kunt vormen.

Collectieve autonomie

Standaardisatie is een heikel punt bij het realiseren van de ambities van Common Ground. De gemeentelijke autonomie staat het vaststellen van één standaard die alle gemeenten gebruiken, vaak in de weg. Terwijl het wel kan; 95% van het gemeentelijke werk is hetzelfde en zou gestandaardiseerd kunnen worden, zegt Elsbeth Stiekema, adjunct-directeur van belastingsamenwerking GBLT, in de terugkoppeling van het gesprek in haar groep: *“Door standaardisatie krijgen we ruimte om maatwerk te leveren waar dat echt waarde heeft. Daar zouden we veel scherper naar kunnen kijken.”* René Hoogendoorn, senior automatiseringsadviseur bij gemeentelijk samenwerkingsverband De BedrijfsvoeringsPartner, gaat nog een stap verder: *“Het opofferen van onze eigen autonomie levert gemeenten samen veel meer collectieve autonomie op.”*

| René Hoogendoorn

GV als verbindende schakel

Hoe zetten gemeenten en leveranciers samen nu verdere stappen om de ambities van Common Ground te realiseren? Hoe komen we tot het vertalen van de uitgangspunten, waar alle partijen het mee eens lijken te zijn, naar concrete acties die echt bijdragen aan deze realisatie? Gemeenten kunnen zich hier nog sterker gezamenlijk op organiseren, zodat leveranciers beter weten waar ze op moeten inzetten, zo is een conclusie. Henk Verbunt, gemeentesecretaris gemeente Noardeast-Fryslân, bestuurslid van de GV Centric en lid van de VNG-commissie Informatiesamenleving: *“Het lijkt nu soms wel of de GV en de VNG verschillende werelden zijn, met elk hun eigen abstractieniveau. De VNG zegt dat ze de GV’s van levensbelang vinden om een helder beeld te krijgen van wat leveranciers willen. Ik denk daarom dat wij als GV nog wat te doen hebben om de verbindende schakel te zijn tussen gemeenten, de VNG en de markt.”*

*Het lijkt nu soms wel of de
GV en de VNG verschillende
werelden zijn.*

Henk Verbunt

Publiek leiderschap in de digitale wereld

Inge Bryan schetst in de afsluitende keynote een huiveringwekkend beeld van de toenemende cyberdreiging. Ook de Nederlandse lokale overheid is een gewild doelwit. Gelukkig geeft ze houvast door toe te lichten hoe publiek leiderschap onze digitale wereld veiliger kan maken.

Bryan houdt haar betoog samen met collega Eelco Stofbergen van Sopra Steria. Zij houden zich bezig met het versterken van de business unit Cybersecurity & Compliance van Sopra Steria (voorheen Ordina). Daarnaast zet Bryan zich in brede zin in voor het digitaal veiliger maken van onze wereld, onder meer als bestuursvoorzitter van het Dutch Institute for Vulnerability Disclosure (DIVD). *“De dreiging is groot, maar we kunnen er veel tegen doen. Als Nederlanders zijn we gewend om snel te schakelen, dat is onze kracht. Als we die gebruiken, dan gaat het in ons land wel goedkomen.”*

| Inge Bryan

Slachtoffers van ransomware

In vogelvlucht vertelt Bryan over de toenemende cyberdreiging. Over de daders, van hackers die als eenling werken tot statelijke actoren. Over de industrie die er rondom ransomware is ontstaan, met bedrijven met op het oog normale kantoren, inclusief een vriendelijke receptie en een helpdesk. Over de aanvallen van ransomware: *“Er wordt constant wereldwijd gescand op kwetsbaarheden. Als je software met zo’n kwetsbaarheid gebruikt, dan is de kans groot dat je slachtoffer wordt. Dat het daarvan afhangt, en niet van wie je bent of wat je doet, vinden veel slachtoffers onbegrijpelijk. Maar het is de realiteit.”*

Chaos en tweespalt

Ze vertelt over de technologische versnelling die er nu plaatsvindt. Onder meer door de inzet van AI en steeds sterker wordende computers nemen de risico’s op een aanval toe. De geopolitieke context vergroot de dreiging ook, met landen die chaos en tweespalt willen zaaien in onze samenleving. *“De conclusie? We lossen dit probleem niet op met het vangen van de boeven. Er is maar één manier waarop we dit oplossen en dat is door onze systemen veiliger te maken,”* zegt Bryan. *“Weet wat je verdedigt. Voor gemeenten zijn dat persoonsgegevens, transacties en processen zoals het verstrekken van paspoorten.”*

Oog voor het ecosysteem

Bryan schetst het aanvalsbeeld, Stofbergen vertelt hoe organisaties zich hiertegen kunnen wapenen. *“Cybersecurity is een moeilijk vak, maar het is geen rocket science. Er is heel veel beschikbaar om je hierbij te helpen,”* zegt hij. Hij pleit met name voor een focus op het ecosysteem waarin elke organisatie opereert: *“Heb oog voor de risico’s in jouw ecosysteem, maar kijk ook naar de kansen die leveranciers en partners bieden. Gebruik hun kennis en ondersteuning.”* Het gaat niet alleen om technologie, maar ook om de veiligheid van processen en het gedrag van medewerkers. *“Investeer doorlopend in het bouwen van cyberbewustzijn.”* Ook governance en compliance spelen een belangrijke rol in het veiliger maken van de organisatie, zegt hij: *“Dit betekent meer dan sturen op naleving. Veel organisaties vinden het moeilijk om in control te zijn, om echt te weten hoe ze cybersecurity hebben geregeld en wat ze nog te doen hebben. Dat beheersen hoort ook bij leiderschap.”*

*Investeer doorlopend
in het bouwen van
cyberbewustzijn.*

Inge Bryan

Ruim je rommel op

Bryan benoemt een aantal praktische maatregelen die organisaties kunnen nemen en waarvoor leiderschap nodig is. De interne vraag managen is daar een van: *“Hoe meer systemen er aan het internet hangen, hoe meer risico je loopt. Ruim dus op wat je niet meer gebruikt en streef naar applicatiesoberheid. Kies voor software die 80% van de behoefte van je medewerkers dekt, in plaats van meerdere oplossingen die 100% van de behoefte dekken.”* Dit advies lijkt in te gaan tegen de trend om met veel kleinere leveranciers te werken, in plaats van een (paar) grote. Bryan: *“Ik snap de voorzichtigheid om niet al je eieren in één mandje te leggen, maar kies liever een beperkt aantal mandjes en niet tweehonderd. Want hoe meer fragmentatie, hoe onveiliger het is.”*

Zorg en liefde

Ze sluit af met een aanbeveling die lijkt in te druisen tegen wat bij veel overheden gangbaar is: *“Geef medewerkers alleen toegang tot die gegevens en systemen die ze dagelijks gebruiken. Dat geldt ook voor fysieke toegang. De Rijkspas vind ik een gruwel, want waarom moet je overal makkelijk in ieder gebouw kunnen? Als je dat doet, dan maak je van elke medewerker een doelwit. Daar mag je je mensen niet aan blootstellen. Het getuigt juist van zorg en liefde voor je medewerkers dat je dit beperkt. Ook dat hoort bij leiderschap.”*

A blurred background image of a conference audience clapping. The audience is seated in rows, and many people are clapping their hands. The lighting is warm and focused on the audience, with some stage lights visible in the background.

Tot slot

Hoe creëren we houvast in deze onrustige tijden, dat was de vraag van deze conferentie. Is daar een antwoord op gekomen?

Hillenaar zegt *“meer houvast te hebben gekregen”*: *“Mijn hartenkreet was dat ik meer samenwerking en verbinding zoek tussen het bedrijfsleven en de overheid. Het is cruciaal dat we elkaars belangen kennen en elkaar willen helpen. Daar heb ik zeker wat van gezien. Er is nog veel werk aan de winkel, maar ik heb het gevoel dat we elkaar gaan vinden.”*

Van 't Erve haakt aan bij wat Eelco Stofbergen zei over het ecosysteem: *“Als GV Centric zitten we in dat systeem, samen met leveranciers, de VNG, en ook met de GV Pinkroccade. We kunnen dat ecosysteem veel meer gebruiken om onze doelen te bereiken. Zoals het veranderen van de aanbestedingspraktijk en het vergroten van onze digitale weerbaarheid. De druk op de lokale overheid is groot en de dreiging is dat ook, maar we staan niet alleen. Dat werd vandaag nog eens benadrukt en dat stemt mij positief.”*

Impressum

Houvast krijg je door de krachten te bundelen.

'Op zoek naar houvast' was het thema van deze jaarlijkse bijeenkomst van managers en bestuurders van de Gebruikersvereniging Centric en Centric. Onderwerpen als Common Ground, digitale soevereiniteit en publiek leiderschap voor digitale weerbaarheid werden uitgediept.

Voor meer informatie kun je contact opnemen met Richard Koppen via richard.koppen@centric.eu.